

Koncepce rozvoje Muzea hlavního města Prahy na léta 2016-2020

Předkládá a zpracoval:

Ing. Vladimír Rösel, Na Klaudiánce 13, Praha 4

Praha, 18. listopadu 2015

Preambule

Praha je páté nejvíce navštěvované evropské město po Londýně, Paříži, Istanbulu a Římě. V roce 2014 navštívilo Prahu celkem přes 6 milionů hostů, z toho ze zahraničí přes 5 milionů (představujících 87% všech hostů).

Celková návštěvnost objektů Muzea hlavního města Prahy za rok 2014 představovala 1.2 milionu návštěvníků. Největší návštěvnost byla na Petřínské rozhledně 557,400 návštěvníků a v Bludišti 363,700 návštěvníků. Do samotné hlavní budovy Muzea však přišlo jen 62,000 návštěvníků a celkem do stálých expozic a výstav 86,695 návštěvníků.

Z pohledu struktury návštěvnosti objektů spravovaných Muzeem to vypadá, že paměťová instituce se mívá svým profilem, a že nedokáže využít realizovaného celkového návštěvníckého zásahu k prezentaci sbírkového obsahu, a že muzejní dramaturgie zajímá návštěvníky spíše okrajově.

Nakolik je celkové číslo návštěvnosti objektů ve správě Muzea jistě velice impresivní, je třeba se zamyslet nad očekáváními hlavního města Prahy od dalšího fungování této paměťové instituce a zvážit potenciál, který v sobě má ve smyslu služby hlavními městu Praze, jejím občanům, návštěvníkům a celé veřejnosti.

Cílem předkládané koncepce je nejenom rozšířit aktivity Muzea, ale především naplnit jeho poslání realizováním svého potenciálu.

Profil muzea

Muzeum shromažďuje, spravuje, uchovává, odborně zpracovává a veřejnosti prezentuje sbírkový obsah a souvislosti sociální a kulturní historie města Prahy a jeho obyvatel od prehistorického období až po současnost.

Účelem muzea je ochraňovat a oslavovat kulturní historii Prahy, sbírat, studovat, konzervovat a prezentovat významná díla a artefakty spojující a představující kreativitu, znalost a myšlení lidí na území Prahy. Tyto aktivity slouží k poznání a k inspiraci kulturním dědictvím Prahy.

Vize - chloubka je naší minulostí, odkaz naší budoucnosti

Vizí muzea je vytvořit světové metropolitní muzeum, které představí ducha a energii města, jeho

obyvatel a významných návštěvníků, které bude inovativní a inspirativní destinací pro všechny návštěvníky Prahy. Metropolitní muzeum se díky svému sbírkovému obsahu a dramaturgii stane vyslancem města Prahy.

Mise

Misí metropolitního muzea je inspirovat vztah k Praze a podpořit její poznání a budoucí vývoj. Přiblížit veřejnosti a návštěvníkům kulturní historii Prahy, jejích obyvatel-osobností a událostí, které se ve městě odehrály. K tomu bude dopomáhat vytváření obsahu a dramaturgie expozic a výstav, zprostředkování, uchování a rozvíjení sbírek, budování inspirativních vzdělávacích příležitostí pro návštěvníky, umožnění přístupu k sbírkovému obsahu a jeho vědecko-odborného zpracování, zajišťování partnerství s domácími a zahraničními muzejními institucemi a tím reprezentovat město Prahu.

Sdílené hodnoty, které formují kulturu muzejní instituce:

- partnerství s městem Prahou a jejími partnerskými městy ve světě, sdílející obsah a dramaturgii,
- vzdělání a znalosti ve spolupráci s ostatními muzejními institucemi a školami, zprostředkující přístup ke zdrojům, odbornosti a dalšímu výzkumu,
- integrita a kontinuita aktivit muzea směrem k vnímání instituce jak zřizovatelem hlavním městem Prahou tak veřejností
- neustále se rozvíjející sbírkový obsah umožňující porozumět minulosti, současnosti a budoucnosti města (především ve spolupráci s „národními“ paměťovými institucemi)
- efektivně řízená instituce na základě zpracovávaných a vyhodnocovaných měřitelných hodnot a dat
- partnerství a asociace s podnikatelským sektorem (marketing, distribuce, podpora, pozice, aktivity a produkty)

Pozice

1. V Praze metropolitní muzeum reprezentuje destinaci, příběh města a jeho lidí. V rámci odlišení, od „národních“ institucí sídlících v Praze, muzeum podporuje tvorbu destinace, edukuje a pomáhá poznání města Prahy.
2. V České republice sdílí a spolupracuje s městskými a regionálními muzeji v kontextu a obsahu historicko-kulturním a politicko-sociálním.
3. Ve světě muzeum sdílí a spolupracuje s partnerskými organizacemi (muzea a školy) nejenom v partnerských městech hlavního města Prahy. Reprezentuje v zahraničí hlavní město Prahu nejenom prostřednictvím, mimo jiné Českých center, ale i pomocí cíleného vlastního programu v jednotlivých destinacích. Akcentuje asociální téma destinace Prahy jako středu Evropy.

Strategické cíle do roku 2020

- Zasáhnout více návštěvníků svoji existencí. Dát o sobě obsahově a dramaturgicky vědět, tedy stát se cílenou destinací v rámci spravovaných objektů a lokalit v Praze.
- Stát se součástí školních-vzdělávacích aktivit, zaujmout žáky škol svým edukativním a poznávacím programem.
- Inspirovat návštěvníky k opakované návštěvě destinace a jednotlivých lokalit Prahy (včetně objektů a sbírek MMP) pomocí obsahu, dramaturgie, lokalit a osobností-partnerů.
- Odlišit se od Národního muzea a dalších obsahově příbuzných paměťových institucí v

Praze. Přejmenovat Muzeum hlavního města Prahy na **Metropolitní muzeum Prahy** (využít existující logo MMP).

- Vytvořit stálou expozici městské barokní palácové rezidence v Clam-Gallasově paláci.
- Reagovat na zájem o Prahu a souvislosti s postavením metropole ve světě. Více se zaměřit na unikátnost města Prahy.
- Vytvořit moderní, kvalitní metropolitní muzeum, které bude nástrojem pro iniciaci nejenom návštěvy Prahy, ale také opakovaného návratu do města.

Teze koncepce

- MMP reprezentant hlavního města Prahy, reprezentuje Prahu a její pozici ve světě.
- MMP je nástrojem hlavního města Prahy pro přilákání vyššího – kvalitnějšího obsahu s odpovídajícím návštěvnickým zásahem, jak domácím (tj. edukovat) nad úroveň vlastního-kmenového sbírkového, tak i zahraničním, a prezentaci destinace v kontextu s historicko-uměleckým a sociálně-ekonomickým obsahem.
- MMP je z pohledu turistického odvětví šířitelem lokálního obsahu destinace, který spravuje, buduje a dále zhodnocuje.
- MMP potřebuje rozšířit stávající odbornou a edukativní roli o reprezentativní. Reprezentovat destinaci se svým obsahem v kontextu se světem a primárně s evropskými metropolitními destinacemi (lokální obsah, ale globální chování).
- Přejmenovat MMP na Metropolitní muzeum a odlišit dramaturgii od Národního muzea.
- Využít vizibility a návštěvnického zásahu v nemuzejních prostorách (věže apod.) pro marketing stálých expozic a výstav, vytvořit incentivu pro návštěvu stálých expozic a výstav (edukace a poznání).
- Vybudovat stálou expozici v Clam-Gallasově paláci představující historii a umění 17. a 18. století Prahy - interiérovou expozici městské barokní rezidence.
- Vytvořit prezentační putovní výstavu pro zahraniční metropole s cílem podpořit návštěvnost Prahy jako kulturní destinaci.
- Dramaturgicky podtrhnout osobnosti, události a lokace hlavního města Prahy prezentací jak v interiéru, tak v exteriéru. Vnímání města Prahy jako celku (obsah, příběh, destinace), „jednoho velkého muzea“, které tak spravuje a prezentuje MMP.
- Klást důraz na stálé expozice ve smyslu budování lokací jednotlivých objektů a udržitelnosti jejich obsahu pomocí odpovídající dramaturgie.
- Výstavy koncipovat cíleně v ucelených tematických cyklech (období, osobnosti, události, příběhy, lokace apod). Kurátorsky a odborně-vědecky formulované výstavní projekty realizovat pro odpovídající návštěvnický a mediální zásah.
- Spolupracovat především s lokálními institucemi (Národní technické muzeum, Národní muzeum, Uměleckoprůmyslové museum, Národní památkový ústav, Národní galerie apod.) za účelem podpory tvorby destinace a vytváření širšího kontextu pomocí odpovídajícího sbírkového obsahu.
- Vybudovat tematické programové asociace (osobnosti, události atd) se zahraničními metropolitními muzejními institucemi.
- Obsah a dramaturgii MMP v oblasti architektury rozšířit o prezentaci současné architektury (případnou účastí na Biennale di Venezia) a dále upevňovat pozici Prahy jako učebnice architektury.
- Vytvořit změnu vnímání instituce, která přinese nový zájem o Metropolitní muzeum pomocí asociací také s výtvarným uměním, hudbou, fotografií, technikou, designem, řemeslem, vědou, vzděláním a módou.
- Návštěvnost dále budovat s internetovou podporou a pomocí rozšířené a propojené

- distribuce. V rámci edukativního programu realizovat cílený roční program pro školy.
- Nabídnout občanům Prahy odpovídající obsah a dramaturgii muzea, aby měli důvod zůstat o víkendu ve městě a neutíkat pryč.
- Vytvořit muzeum „21. století“ - Praha je místo historie, ale i budoucnosti, tj. zapojit všechny technologické aplikace a dostupné technické vymoženosti 21. století.
- Inspirovat se v zahraničí – kromě jiných, model fungování Museum of London (pro srovnání má ročně přes 400,000 návštěvníků, přes 2 miliony sbírkových předmětů a jeden z nejrozsáhlejších archeologických archivů v Evropě): tematicky a časově řazené stálé expozice, doplňované aktuálními výstavami a eventy, vzdělávací programy pro školy v muzejních objektech a přímo při výuce ve školách, mobilní a on-line aplikace pro tematické poznání a orientaci v památkách města, participace veřejnosti na rozvoji muzea, ukazatele hodnocení muzea a formy získávání zpětné vazby.

Ekonomika

Ekonomická stránka fungování MMP je odvislá především od výše vlastních výnosů, tj. především od návštěvnického zásahu a tomu odpovídajícímu inkasu ze vstupného.

Cílem do roku 2020 je zvýšit vlastní výnosy o 1/3 ze současných výstavních a návštěvnických prostor. Dále pak navýšit výnosy o nové příjmy ze vstupného z Clam-Gallasova paláce v očekávání cca 150,000 platících návštěvníků ročně.

Cenová politika vstupného bude předmětem zkoumání a revize distribučního modelu, včetně podpory zásahu pomocí kombinace návštěv jednotlivých lokalit-objektů.

Cílem koncepce je ekonomicky řídit MMP pomocí výnosů a jím upravovat očekávané provozní náklady především v oblasti dramaturgie, tj. profinancování výstavních projektů.

Nastavit manažerský model řízení instituce na principu “příjmového modelu ekonomického řízení” očekává posílení sběru a vyhodnocování ekonomických dat, které budou umožňovat dodržování zásad předvídatelnosti, udržitelnosti a opakovatelnosti.

Výstavní projekty, eventy a celá programová tvorba se bude řídit zásadou “uzavřeného rozpočtu”, tj. autorizace pro realizaci projektů bude podléhat vybilancování celkových zdrojů a potřeb.

Efektivně řízená muzejní instituce předpokládá rozhodování na základě znalosti a vyhodnocování relevantních dat. Práce s měřitelnými ukazateli fungování organizace je proto zásadním předpokladem.

Návštěvnický zásah

Návštěvnický zásah bude budován na principech dostupnosti, viditelnosti a včasné informovatelnosti o aktivitách instituce. Zásadou je předvídatelnost, kontinuita a opakovatelnost naplnění návštěvnického zájmu o objekty, obsah a dramaturgii expozic.

Předpokladem je nejenom cílená a propracovaná marketingová strategie, ale především znalost, zpracování a průběžné vyhodnocování údajů návštěvnosti, mediálního zásahu a evidence výnosů ze spravovaných objektů, stálých expozic, výstav a eventů (tj. inkasa vstupného a výnosů z prodeje merkantií a doprovodných programů).

Dostupnost, viditelnost, mediální a návštěvnický zásah, doplňková činnost organizace, budování značky a destinace, výstavní plán a celková dramaturgie budou předmětem budování korporátní identity ve smyslu poslání a funkce muzejní instituce. Přejmenování instituce na Metropolitní muzeum jistě napomůže naplňování takového dlouhodobého procesu.

Výstavní plán a stálé expozice

Stávající výstavní program v expozicích instituce se ve své četnosti a dosahované návštěvnosti jeví pro budoucnost MMP jako neudržitelný.

Konsolidace aktivit výstavních projektů a jejich dlouhodobé plánování na minimálně 5 let dopředu je nutností moderně řízené muzejní instituce budované na zásadách předvídatelnosti, udržitelnosti, opakovatelnosti, ale také budoucího rozvoje organizace.

Vzhledem k implementaci a dodržování těchto zásad, bude nutné se primárně zaměřit na stálé expozice (jejich obnovu) a jejich dramaturgii ve spojení s edukativními aktivitami cílenými na školy a vzdělávání. Stálé expozice by se tam mohly stát místem pro přímou výuku historie a kontextu ve spolupráci všech stupňů pražských, regionálních i zahraničních škol.

Struktura návštěvnosti v jednotlivých lokacích a objektech bude předmětem vyhodnocení a upravení obsahu a dramaturgie expozic a výstav.

Lidské zdroje

Důraz na moderní dramaturgii stálých expozic v kontextu vnímání veřejné služby představují kurátorské, badatelské a vědecko-odborné aktivity ve smyslu "ne pro sebe, ale pro návštěvníka".

Z tohoto pohledu se MMP bude věnovat personálnímu posílení v oblastech edukace, produkce projektů a eventů, podpory a marketingu, obchodu, sběru a vyhodnocování měřitelných dat, které umožní se orientovat ve veřejné službě, která je sdílitelná, srozumitelná, viditelná, vnímatelná a sdílená.

Předpokladem je nejenom zapojení vnitřních lidských zdrojů organizace samotné, ale také dobrovolníků a partnerů.

Samozřejmostí je dnes spolupráce a součinnost s akademickou sférou a partnerskými organizacemi v oblasti výzkumu, řešení grantů jak na domácí, tak i zahraniční půdě. Stejně principy se uplatňují pro zapojení do místních a zahraničních festivalů, bienále a jiných nadnárodních aktivit.

Je třeba, aby zaměstnanci (především odborní pracovníci) MMP zvládali nová media, internet, aplikace virtuálního světa atd. Tomu bude odpovídat pravidelné zvyšování kvalifikace v oblasti využívání digitálních nástrojů pomocí školení, seminářů a stáží v partnerských organizacích.

Jednotlivé projekty pro naplnění koncepce

- Změna korporátní identity – přejmenování na Metropolitní muzeum Prahy. Celková koncepce korporátní identity má za účel podpořit vnímání hlavního města Prahy a zvýšit kvalitu-rating destinace, včetně povědomí a vizibility města v zahraničí. Důsledkem je také přiblížit MMP a destinaci k získání dalších finančních prostředků z grantů, fondů EHP a od asociačních partnerů.
- Revitalizace stálých expozic a vytvoření stabilního edukativního programu pro školy. Obsahově MMP má dostatečný materiál pro pravidelný školní-vzdělávací program, který lze zakomponovat do výuky na základních školách.
- Vytvoření výstavního plánu postaveného na tematických cyklech za předpokladu dostupnosti obsahu, výstavního prostoru, lidských zdrojů a "uzavřeného rozpočtu". Koncentrovat aktivity a úsilí na impaktní a zároveň kurátorsky, odborně-vědecky zpracované výstavy s odpovídající marketingovou a komerční podporou, včetně merchandisingu.
- Vybudování interierové expozice městské palácové barokní rezidence v Clam-Gallasově paláci, která by vytvořila ikonickou historickou interierovou destinaci v Praze, která doposud ve městě chybí (je prozatím nahrazována prohlídkou a programem Pražského hradu). Rozsah komplexu Clam-Gallasova paláce umožňuje zakomponovat do interieru a

- exteriéru (především nádvoří, ale také nejbližší okolí budovy) stálou pamětovou expozici, doplňovanou výstavami a programem se živou kulturou.
- Vytvoření efektivní organizace manažersky řízené na základě příjmového ekonomického modelu – při zásadách předvidatelnosti, udržitelnosti, opakovatelnosti a rozhodování na základě měřitelných údajů a dat.
 - Nastavení nové cenové politiky vstupného, distribuce a podpory návštěvnického zásahu.
 - Realizace programu spolupráce s domácími a zahraničními institucemi a partnery. Využití spolupráce partnerských měst pro konkrétní projekty – například Clam-Gallasův palác v rámci spolupráce s partnerskými městy Římem a Lecce, na základě sdílení vlivů barokní architektury, umění a kultury. Zapojit MMP do mezinárodní profesní spolupráce ICAM, ICOM a dalších.

Projekty a jejich implementace budou předmětem zpracování časového plánu, identifikace pracovních náplní a úkolů zaměstnanců a odpovídajících rozpočtů, po seznámení se se stavem kvalifikace lidských zdrojů a reálnými možnostmi naplnění budoucích provozních výnosů, případně investičních rozpočtů.

Projekt expozice městské palácové barokní rezidence v Clam-Gallasově paláci

Jako samostatný projekt navrhuji zahrnout do správy MMP budovu Clam-Gallasova paláce v současné době spravovanou Archivem hlavního města Prahy. Nakolik Archiv nemá odpovídající vlastní obsah ani nejspíše dramaturgické ambice pro využití Clam-Gallasova paláce, jeví se tak za dané situace MMP jako nejvhodnější budoucí správce tohoto objektu. Včlenění objektu s historickou expozicí představující barokní umění a kulturu Prahy do portfolia aktivit MMP by naplnilo poslání muzea a rozšířilo jeho funkci ve všech aspektech zmíněných výše v koncepci.

Záměrem projektu je zpřístupnění a oživení objektu (kulturní historické památky), představit historické souvislosti a reprezentovat dobu vzniku této památky s odpovídajícím dobovým obsahem doplněným o současnou dramaturgii. Dále využít specifické lokality historického objektu pro aktivity a služby veřejnosti jak domácí tak i zahraniční. Vytvořit v areálu Clam - Gallasova paláce centrum reprezentující kulturní a historický odkaz Prahy v rámci naplnění potřeb a funkcí kulturní instituce a lokality 21. století.

Cílem projektu je dále vytvořit předpoklady pro vzor správy a řízení městské kulturní instituce nového kosmopolitního typu v 21. století. Vybudovat centrum umění a kultury, a podpořit umělecký dialog mezi kulturním dědictvím a současným uměním v městské palácové architektuře. Transformovat palácové místnosti do muzea, výstavního prostoru a míst spojení barokního interiéru s živou uměleckou tvorbou (divadlo, koncerty, představení atd.) společně s komerčním využitím areálu pro návštěvníky a občany Prahy.

Projekt vychází z vytvoření funkčního celku nazývaného „multikulturní centrum“ s cílem oživení a zpřístupnění paláce široké veřejnosti při zachování historického a kulturního rázu památky, včetně zajištění ekonomického hlediska využití výnosů z provozu a pronájmů.

Námět pro obsahovou náplň a dramaturgii Clam-Gallasova paláce

- prezentace kulturního dědictví Prahy (městské barokní rezidence) – Praha je zatím bez veřejně přístupné světské barokní expozice (pouze církevní v rámci kostelů a klášterů na

území Prahy)

- platforma pro zhodnocení (prezentaci a výzkum) barokní tradice a historie města
- pozice a úloha Prahy v 17. a 18. století
- stálá interaktivní barokní expozice v městské residenci – palácového typu (viz Museum Ca Rezzonico Benátky a Winter Palais Vídeň)
 - barokní architektura a dobové interiéry
 - barokní mobiliář a galerie (zámek Varnsdorf /Frýdlandt– vybavení interiérů rodiny Clam-Gallas, po dohodě s NPU a pomocí zápůjček z UPM, NG, od soukromých vlastníků a dalších subjektů)
 - tematické výstavy uměleckých předmětů a archiválií z domácích a zahraničních sbírek, včetně badatelských aktivit
- živá dramaturgie barokní kultury a tradic
 - představení: hudba, tanec, divadlo-opera, ceremonie a festivity
 - slavnosti a oslavy: hudební a divadelní představení, karneval,
- každodenní život v barokním paláci a v průběhu ročních aktivit
 - prostory a jejich využití (piano nobile - salony, Mramorový sál, soukromé prostory, obslužné prostory a konírny atd)
 - barokní kuchyně a stolování
 - personál-sloužebnictvo
 - ceremonie a protokol
- kulturně-politické aktivity hraběte Jana Václava Gallase (1671-1719)
 - služba císařského diplomata a vyslance Habsburské říše (Londýn, Řím a Neapol)
 - politická a kulturní reprezentace v době baroka
 - kulturní mecenášství v 17 a 18 století
 - městská barokní residence jako centrum moci a prestiže
- představení moderního a současného umění (včetně plastiky na nádvoří)
- semináře a konference, včetně odborných setkání k tématu umění baroka
- společenské a jiné kulturní akce (včetně pronájmů)

Infrastrukturní kapacita – předpoklady

Předpokladem pro provozní standardy budovy je návštěvnost cca 350,000 návštěvníků ročně, včetně 150,000 a více platících.

Z pohledu využitelnosti prostor paláce návštěvníky a veřejností je očekávané následné určení ploch:

- výstavní sály a expozice (1. a 2. patro) celkem až 2,400 m²
- vnitřní prodejní prostory (přízemí) celkem až 363 m²
- restaurační prostory (přízemí) celkem až 342 m² a zahradní provoz 506 m²
- víceúčelový sál a zázemí (přízemí) 264 m²
- nádvoří 954 m²

Referenčními muzejními historickými prostorami v zahraničí mohou pro projekt být:

- Winter palais (Belvedere), Albertina, Schloss Schoenbrunn, Vídeň
- Ca Rezzonico, Benátky
- Wallace Collection, Londýn
- Musee Jacquemart-Andre, Paříž

